

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ОСВІТНЬО-НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
І ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ УКРАЇНИ**

**IV Всеукраїнська науково-практична конференція
(18 листопада 2011 року)**

БКБ 68.68
О-72

Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України : ІV Всеукраїнська науково-практична конференція (Хмельницький, 18 листопада 2011 року) / Державна прикордонна служба України, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2011. – 464 с.

До даного видання включені тези доповідей ІV Всеукраїнської науково-практичної конференції “Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України”, яка відбулася 18 листопада 2011 року в м. Хмельницькому на базі Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького.

РОЗГОЛОШЕННЯ КОМЕРЦІЙНО ЦІННОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

О. К. Василяка

Чинне законодавство про податки та збори надає митним, податковим і іншим фінансовим органам широкі можливості для одержання інформації, що має значення для оподаткування. Це цілком виправдано, тому що ефективне адміністрування та правова охорона у сфері оподаткування не можливі без відповідного їхнього інформування.

Однак, праву зазначених державних органів на одержання, накопичення та використання такої інформації протипоставлене право платників зборів і податкових агентів вимагати її збереження, що є цілком справедливим та правильним, адже дана інформація містить у собі відомості про організації та індивідуальних підприємців (склад засновників, наявність фінансових коштів, ліцензій, матеріальних ресурсів, чисельність працівників, види діяльності, обсяги виробництва, розмір прибутку тощо).

Безсумнівно, подібна інформація може становити інтерес для інших організацій і індивідуальних підприємців з метою її використання в недобросовісній конкурентній боротьбі. Що стосується звичайних громадян, то при збиранні податково значущої інформації зазначеними органами можуть бути отримані відомості про їхнє життя, у тому числі про їхнє сімейне або майнове становище, стан здоров'я, які також можуть бути використані недоброзичливцями їм на шкоду.

Однак дотепер цьому важливому інституту податкового права з боку законодавців і вчених-юристів увага практично не приділялася.

Конфіденційна комерційно цінна інформація охороняється в режимі кількох видів і різновидів таємниць, включаючи державну, службову, комерційну, банківську, нотаріальну, аудиторську, адвокатську, податкову таємницю й таємницю страхування. Ці таємниці, беручи до уваги об'єднуючий їх об'єкт, можна розглядати як суміжні.

Порядок надання комерційно цінної інформації конфіденційного статусу різниться. В одних випадках він визначається локальними актами власника інформації, в інших – нормативними правовими актами різного рівня. Забезпечуваний зазначеними таємницями правовий захист носить багато в чому безсистемний характер, тому що не визначені чіткі критерії віднесення інформації до того чи іншого виду таємниць. Крім того, за порушення режимів таємниць передбачається різна юридична відповідальність.

Проведений аналіз існуючих режимів охорони комерційно цінної інформації дозволяє виявити три основні підходи, які використовувалися в законодавстві при визначенні складу відомостей, що становлять ту або іншу таємницю:

перший підхід припускає пряме перерахування в законодавстві відомостей, що становлять таємницю. Подібним чином визначається склад інформації, яка охороняється, відповідно до охоронюваної в режимі державної таємниці;

другий підхід ґрунтується на наданні права власникові інформації самому визначити склад відомостей, що охороняються. Даний підхід використовується в режимах службової та комерційної таємниць;

третій підхід взагалі не передбачає встановлення якого-небудь переліку інформації, що охороняється, визначаються лише її конфіденти, тобто фізичні особи та організації, яким через професійну діяльність за договором або на іншій законній підставі стають відомі відомості, які вони зобов'язані зберігати. У цьому випадку слід вести мову про професійну таємницю зазначених осіб. Подібним чином сконструйовані нотаріальна, адвокатська та аудиторська таємниці. При встановленні режиму податкової таємниці використаний цей же підхід.

Об'єкт податкової таємниці становить інформація, яка безпосередньо необхідна для оподаткування, тобто для правильного обчислення та своєчасної сплати податків і зборів. Специфіка податкової таємниці полягає в тому, що її конфідентами в законодавстві позначені не приватні практики та комерційні організації, а відповідні державні органи (митні, податкові), їхні посадові особи, а також запрошені ними спеціалісти та експерти.

Податкову таємницю, виходячи з її джерел, становить інформація про платників податків та зборів, надавана ними самими, податковими агентами, органами реєстрації і банками митним органам, податковим органам відповідно до законодавства про податки та збори. Крім того, до неї відноситься інформація, одержувана цими органами в процесі здійснення фінансового (податкового) контролю, оперативно-розшукової та кримінально-процесуальної діяльності та складова їх професійної таємниці, а також передана їм у рамках інформаційного обміну, у тому числі і міжнародного, правоохоронними та контролюючими органами інших країн.

Дія режиму податкової таємниці поширюється на будь-яку інформацію про платників податків незалежно від того, на якому матеріальному носії вона задокументована та до обліку якої інформаційної системи (ресурсу) належить.

Таким чином, розголошення податкової таємниці є винна протиправна, у порушення режиму захисту відповідної конфіденційної інформації дія (бездіяльність) посадової особи митного (податкового) органу, у результаті якого вона стала доступна третім особам.